

Kaj je za storiti, da bomo najboljši — Zadrugišstvo kranjskega okraja se utrjuje in raste v trdi borbi z vaškimi bogataši in špekulanti — Obisk članov JA zadrugišnikom v Poljanski dolini — Rezultati tekmovanj delovnih kolektivov kranja v čast II. kongresa ESS — Zupnik iz Nakla — Kulturni pregled — Iz naših krajev — Podlistek: Cilka Oda, Tatjana — Ljudska tehnika — Fizkultura in šport — Sah — Tedenska kronika — objave itd.

Gorenjski glas

GLASILO OKRAJNEGA ODBORA OF KRANJ

Leto II. — Štev. 23-24

Kranj, 9. junija 1949

Cena din 4.—

V borbi za gozdarski plan

Borba za gozdarski plan se mora zaostri v vseh brigadah

Kaj je za storiti, da bomo najboljši

Obisk v frontnih brigadah

Po živahnih diskusijah na raznih množičnih sestankih preko aktivistov z kmeti, delavci in ostalimi, so se formirale frontne brigade v našem okraju, ki so se spoprijele z našimi bogatimi gozdovi ter se pod strokovnim vodstvom čistijo od mogočnih smrekovih debel do onih, ki se uporabljajo za jamsko gradnjo ali celulozno predelavo. Se se formirajo brigade, ki bodo odšle na določena področja dela. Danes pa bi se pogovorili nekoliko o delu, težavah in uspehih v brigadah.

V gozdu so v brigadah zlasti kmetje, delavci, obrtniki in drugi. Kmetje so prinesli s seboj že nekaj izkušenj sekanja in dela z lesom na sploh, delavci pa prinašajo s seboj organizacijske izkušnje iz tovarn, tam kjer se bje vsak dan vroča borba za dosego operativnih planov. Naši delavci v tovarnah vedo kaj in zakaj ta borba vsakega dne. Vedo to iz dveh letnih planskih izkušenj, da se ni varati s trenutnimi uspehi, ker jim je zadnji mesec v decembru delal preglavice. Računati so se naučili brez posebnih strokovnih direktiv, da bodo nastopile še neposredne ovire, ki se jim bo treba postaviti po robu z vso upornostjo brez malodušja in oportunitizma. Tudi v naših brigadah se bje vroča borba za doseganje in preseganje norm, a pri tem nastopajo predvidene in nepredvidene težave. Kar poglejmo! Koliko kubikov storjenega dela smo v brigadah zgubili zaradi slabe organizacije, slabe delovne discipline, uhajanja domov, slabega prenašanja izkušenj iz ene desetine v drugo, nezainteresiranosti za strokovni dvig brigadirjev, s površnim organiziranim tekmovanjem in za hipno odpravljanje napak, prevelikega števila neproduktivnih ljudi, nepravilnega izkoriščanja in razmeščanja kadra po desetinah, prekinjanje dela zaradi slabe organizacije prehrane opoldan, slabega vremena, slabega orodja ali slabe skrbi za orodje, manjše ali večje nezgode itd.

Tako lahko ugotovimo, da je do sedaj skupno izgubljenih okroglo 2137 delovnih dni, ali izgube na kubikih pri poseku, skupno 2.820 m³. Ako ne bi bilo te izgube, bi bil izpolnjen plan vseh delovnih brigad v kranjskem okraju že za 44,4% to je, od 15,5 do 4. 6. t. l., a do sedaj nam pokazuje izpolnjen plan le za 34%. To se pravi, da smo pri tem propustu neproduktivnosti izgubili skoraj 1/4 efekta dela. Povprečno dosežena norma na brigadirja pa kaže 1.40 m³.

Tovariši komandanti, štabi brigad, partijske organizacije v brigadah, kaj nam govori te številke? To pomeni, da izgubljam tisoče kubikov lesa po krivdi ali slabega vodstva, ki nima vajeti v rokah ali slabega političnega dela med brigadirji, ali skrajno slabo razvitega čuta odgovornosti vseh onih posameznikov, ki vsakodnevno pozabljajo, da so komandanti in štabi v absolutni bojni vlogi, ki nima nič skupnega z čakanjem, počasnostjo ali celo popuščanjem pred onimi tovariši brigadirji, ki morda mislijo, da se je ljudska oblast izmislila to akcijo, ki naj nam bo vsem v breme in ali celo oviro. Ne, to je gigantska borba za obči petletni plan, katera se bje po naših gozdovih. Vi ste člen te verige in to precej odločujoči člen!

Povejmo si danes odprto, kaj ovira vaše brigadirje pri še boljših uspehih? Kaj moramo pokreniti, da odpravimo boleče točke.

Prvič: nekateri aktivisti, ki so vršili akcijo na terenu preko KLO in OF odborov so šli zopet po liniji najmanjšega odpora in so ponekod z administrativnimi ukrepi delali vse mogoče in nemoogoče stvari pri mobilizaciji. Prevelike samoiniciative je bilo več ko dovolj a čisto tudi zelo kvarne. Površno razlaganje, zakaj gre stvar, kakšen pomen ima mesec gozdarstva, kaj bomo z lesom pridobili in vse to povezati s kompleksom drugih gospodarskih, političnih in kulturnih vprašanj (davki, odkupi, zadrugišstvo in pri tem borba z vaškimi kulaškimi elementi itd.) — vse to in poleg tega dobra organizacijsko-tehnična priprava pri sprejemanju brigadirjev ter postavitvi dobrih štabov in vodstev, vse bi še podvojilo razpoloženje brigadirjev. Toda pri vsem tem pa so sami brigadirji naleteli ponekod na nezadostno pripravljene bivake, slabo organizacijo prehrane (kot je bilo to v Podstoržiču) in podobno. Seveda so slabili klekali pred temi trenutnimi težavami, toda ostali pa ne samo, da so zdržali, ampak so vložili po večini vse sile, da si čimprej uredijo brigadno življenje. Vendar je takšen uspeh možen samo z dobro politično pripravo in energičnim vodstvom, ki se ne da plašiti in nagibati na stran omahljivcev. Tu pa zopet vprašamo, kje je krivda? Gre predvsem na račun Gozdne uprave od vrha navzdol (merilo okraja). Brigadirji vprašajo — zakaj nam nekateri tovariši niso že prve dni z veseljem razlagali kakšne norme obstojajo, kakšne so bile njihove dosežanje izkušnje — morda je bilo nekoliko ljubosumja, da se bo po vprašanju zvišanja norm v brigadah razvila bitka. Tovariši logarji, upravno strokovna vodstva in nekateri strokovni delavci! — Tu ne gre samo zato, v katerem kraju Slovenije ali Jugoslavije bomo preje rušili večerajšnje norme in postavljali boljše, tu gre zato, kdo je pripravljen v borbi za plan za socializacijo ali boljše življenje. Ing. Suštaršiču, na direkciji Gozdne uprave se je pred kratkim zdelo, da bo toliko ljudi izsekalo gozdove?! Da se pa on tega iskreno boji, pa pove njegova osebna strokovna prizadevnost in neupornost pri izvajanju plana.

Odras navdušenja do iskrenega sodelovanja se pa jasno kaže na posameznih gozdnih upravah, kjer naletiš na vrsto prav neprijetnih stvari, ki so skrajno nesolidne kot na primer: upravnik gozdnega gospodarstva Puterhof pri Trziču, ni imel zadosti skrbi, kako so za brigadirje postavljene barake (brigada „Dakija“), kjer so barake puščale dež od vrha doli in s strani. Lahko bi na svojo iniciativo in upornostjo pospešil postavitev rampe. Nadalje se tovariši bosanski gozdni delavci upravičeno pritožujejo zaradi neredne izdaje hrane in druge, kar čisto dobiva zaostrene oblike med delavci in upravo z ekonomatom.

Vse premalo je bilo organizirane skrbi in stalne kontrole nad izvajanjem danih nalog. Nekateri tovariši, ki delajo v pomoč Gozdni direkciji morajo biti od vsega začetka v vlogi „drezanja“, da se

gotove stvari uredijo. Vse od direkcije do Gozdnih uprav se tovariši zadovoljujejo: „da so naročili“, „da so poslali“, saj se je vendar zanesel, da bo uredil in podobno. Tovariši pa so pozabili sami, da je treba dane naloge temeljito spoznati, pravilno delo razmestiti, a potem vsakodnevno kontrolirati o izvršitvi vsega tega.

Ko smo govorili o čutu odgovornosti pa zapažamo, da nekateri tovariši ne smatrajo, da je treba sklepe iz važnega sestanka komandantov in ostalih — do potankosti prenesti v življenje. Tako je kontrola n. pr. ugotovila, da tovariš iz „Podstoržičeve“ brigade ni prenesel sklepa do komandanta v celoti, a brigada sploh ni vedela o sklepih in novih nalogah. Zato ni čudno, da so v tej brigadi še precejšnji problemi, ki se bolj zaostrejuje kot odpravljajo. Takim tovarišem se to ne da odpustiti.

Sedaj bi pa za orientacijo pogledali kako dejansko stojimo z izvršenim planom.

Podbrezje: do 4. 6. 1.223 m³ lesa ali 48,8% od plana.

Podstrožič: do 4. 6. 3.292 m³ lesa ali 56,7% od plana.

Jelovica: od 4. 6. 666 m³ ali 47,1% od plana.

Sv. Ana: od 4. 6. 213 m³ lesa ali 14% od plana (pričeli 29. V.).

Drulovka: do 4. 6. 1.238 m³ lesa ali 60% od plana.

Konjski rob: do 4. 6. 322 m³ lesa ali 7,6% od plana (pričeli 1. VI.).

Celoten plan iznaša 9.106 m³ posekane lesa ali 34% od celotnega plana.

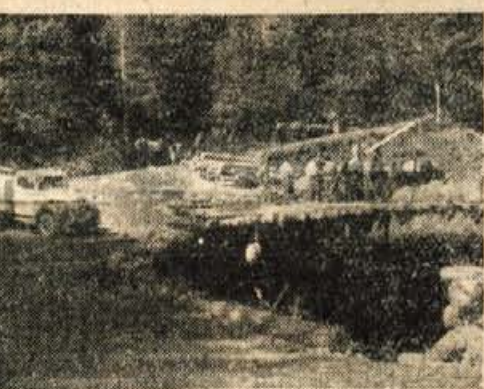
Za izvedbo preostalega plana je potrebno treba še uporne borbe. Potrebno je odvreči misel „prišli smo za 20 dni“. Ne! Vsak kmet, delavec, ve, kadar se resno loti določenega dela ne bo prenehal jutri, ko se je morda naveličal, ampak bo delal dokler ne bo gotovo. Ker je na iniciativo KP prevzela tako veliko in važno nalogo Osobodilna fronta, ne bomo in ker tudi nikoli nismo obstali na pol poti, ampak se bomo le še uporneje spoprijeli z planom in tekmovanje prenesli na vsakega brigadirja kot je to v Dolžanki. Zato je za vse produktivne brigadirje, ali one, ki ob tej veliki in važni nalogi direktno ali indirektno sodelujejo — edino geslo: „Končali bomo — toda takrat, kadar bomo ne samo dosegli, ampak tudi presegli določen skupni gozdarski plan v (Nadaljevanje na drugi strani)

Les se takoj odpravlja dalje. — Frontovci pri nakladanju vagonov v Naklem

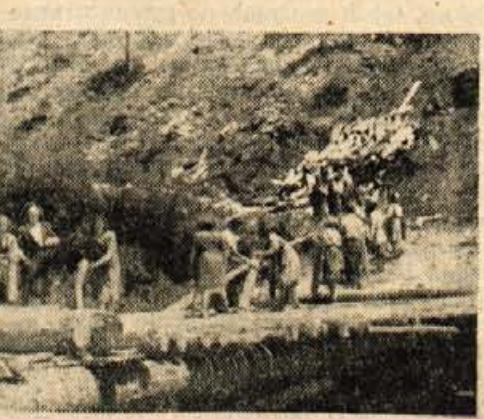
Posek je silno važen. Brigadirja iz frontne brigade „Lidije Sentjurčeve“ izpod Storžiča pri tem delu

Posekan les se naklada na kamione Slika izpod Storžiča

Vozniki prevažajo hlodovino iz Puterhofa v Trzič. Tudi „furmani“ so vsi zaposleni in na tej sliki jih je zajel naš fotoreporter kar celo vrsto

V živi verigi teče delo naših nedeljskih prostovoljcev. Prenos bukovih drv čez Kokro v Zgornjem Jezerskem

(Slike: Foto-amatersko društvo Kranj)

Naša najboljša frontna brigada „Franca Rozmana - Staneta“ sprejela prehodno zastavico IOOF Slovenije

Napoved tekmovanja vsem frontnim brigadam v kranjskem in jeseniškem okraju

Brigada „Franca Rozmana-Staneta“, ki dela na Dolžanki na področju Gozdne uprave v Puterhofu, presega svoje dnevne plane vsak dan za 15—18%. Dne 28. maja t. l. pa je brigada proslavila svojo največjo delovno zmago. Ta dan je namreč dosegla dnevni plan za 52%. Vsi brigadirji so si pridobili že veliko strokovno sposobnost. Ni več potrebno, da bi pomagali poklicni gozdni delavci, ki so lahko odšli na drugo delo v gozdni proizvodnji. Kmalu po prihodu na delovišče, je brigada „Franca Rozmana-Staneta“ obljubila, da bo svoj plan preseglala. To obljubo že davno izpolnjuje in se med seboj spodbujajo v dobro organiziranem tekmovanju. Brigada je takoj v začetku napovedala tekmovanje vsem brigadam, ki delajo v območju Gozdnega gospodarstva Kranj. Za drugimi brigadami pa ne zaostajajo tudi v političnem in kulturno-prosvetnem delu.

Tako glasi odlok in utemeljitev IOOF pri podelitvi prehodne zastavice naši najboljši gozdarski frontni brigadi, ki je te dni sprejela to visoko priznanje. Ob sprejetju prehodne zastavice je brigada „Franceta Rozmana-Staneta“ v Dolžanki nad Trzičem, na svečanem zboru brigadirjev odposlala IOOF Slovenije resolucijo, ki so jo vsi brigadirji z navdušenjem sprejeli. Resolucija glasi:

Brigada Franceta Staneta Rozmana v BORBA ZA GOSPODARSKI PLAN SE MORA ZAOSTRITI V VSEH BRIGADAH — OBISK V FRONTNIH BRIGADAH

(Nadaljevanje s prve strani)

tem poletju pri vseh asortimentih in vseh treh fazah. „Kajti nič nam ne pomaga, ako bomo ogromno posekali, a nismo gozd za seboj uredili, les spravili na odvoz. Šele tedaj bo naloga slehernega člana OF in KP kot predanega in poštenega državljana izvršena.

Tovariši brigadirji! Ko se v tem mesecu vse govori in piše o vašem delu, tudi vas naprošamo, da se s pismom oglasite v naš lokalni in centralni časopis. Prav tako pišite v tovarne, v vas, kaj delate, kako se zaostruje borba za izvedbo gozdarskega plana in povejte, da je to res prava bojna fronta. Povejte vsem, da se v naših gozdovih kali nov človek, ki je predan socialistični stvari in da z lastnimi silami premaguje vse težave, ko si gradi svojo srečno in lepšo bodočnost.

Breg, 4. junija.

II. frontna brigada „Toneta Tomšiča“ se uspešno bori za doseg gozdarskega plana. Brigada dnevni plan danes ne samo dosega, temveč tudi presega. V treh tednih smo izvršili 60% plana v sečnji.

Polagamo veliko važnost na dobro kvalitetno izdelavo lesa. Brigadirji se tega zavedajo, zato so z vso resnostjo pristopili k temu delu.

Dne 2. junija zvečer je bil mladinski sestanek, ki se ga je udeležil tudi tov. minister gozdarstva LRS Tone Fajfar. Na njem se je razvila živahna debata. Na vprašanje mladincev je tov. minister vsem rad odgovarjal. Ob tej priliki je tov. komandant podal kratek referat o kmečkih zadrugah.

Druga dne 3. junija popoldne so prišli iz Gorenjske predilnice v Škofji Loki udarniki. Pri delu so se izkazali zares udarno. Deset ljudi je posekalo in očistilo 6 m³ lesa v štirih urah. Po skupni večerji je tov. komandant Brtoncelj Franc pozdravil udarnike in se v imenu cele brigade zahvalil za obdaritev brigadirjev in tov. predsednici AFZ iz Škofje Loke Bozovičar Francki za to obdaritev. Sam se je nato poslovil od brigade, ker odhaja iz nje in se ji zahvalil za uspešno delo ter izrazil željo, da naj brigada tudi v bodoče z vso vsemoto dela za doseg lepih uspehov na izvršitvi gozdarskega plana. Odhajajočega komandanta je zamenjal tov. Tavčar Tone, ki mu brigada obljublja, da bodo vsi brigadirji tudi v bodoče disciplinirani in delali še z večjim elanom na čimprejšnji izvršitvi postavljenega gozdarskega plana.

Dovžanki nad Trzičem, zbrana ob priliki sprejema prehodne bazenske zastave, pošilja IOOF Slovenije pozdrave in sledeče obveze:

1. Plan sečnje in izdelave bomo preseglali do 20. VI. za 15%.
2. Izdelali kvalitetno les tako, da ne bo skartiranja, to je: les bo pravilne dolžine in gladko okleščen.
3. Kulturno-prosvetno delo bomo razvili tako, da bodo: dvakrat tedensko gospodarsko - politični razgovori, dvakrat tedensko bralni večeri,

enkrat tedensko družabni večer s sodelovanjem terena.

4. Dosegli bomo, da ne bo neopravičenih izostankov, medtem ko bodo opravičeni izostanki podaljšali dobo prostovoljnega dela poedinca.

Slovesno obljublamo, da bo delo plod naše zavesti. Z njim hočemo dokazati vsem klevetnikom, da je plan gozdarstva in izvedba plana v gozdarstvu izredne važnosti za petletko. S tem bomo dali nov dokaz vsem našim obrekovalcem z vzhoda in zahoda, da smo sposobni pod vodstvom

Partije in tovariša Tita z lastnimi silami izgraditi socializem.

Po vseh teh točkah so brigadirji te brigade napovedali tekmovanje vsem frontnim brigadam v kranjskem in jeseniškem okraju.

V tem je zajeta vsa revolucionarnost naše najboljše frontne brigade, ki kaže ob svojem delu tudi velik in značajan uspeh. Tako postopajo najboljši frontovci našega okraja v zavesti, da jih bodo ostali prav gotovo posnemali. Saj se bije bitka za naš gozdarski plan in izgraditev naše socialistične domovine.

Zadružništvo kranjskega okraja se utrjuje in raste v trdi borbi z vaškimi bogataši i špekulanti

Tisočerm mladim znanilkam socialistične pomladi naše vasi po vsej Jugoslaviji so se letos pridružile tudi prve štiri obdelovalne zadruge v kranjskem okraju. Pozivu Partije, naj pogumno prelomijo s preteklostjo in postanejo odločilni pionirji novega, boljšega in lepšega življenja, se je odzvalo 100 najzavrednejših kmečkih družin in gospodarstev iz Javorij, Poljan, Žirov in Dupelj ter obogatilo naše socialistično kmetijstvo z nad 1300 hektarji zemlje. Za obdelovalne zadruge so se izrekli kraji in ljudje, ki so že med vojno doumeli zgodovinski pomen poti, na katero nas je popeljala Komunistična partija Jugoslavije. Javorje, Poljane, Žiri, to so kraji, ki so neločljivo povezani s slavno zgodovino odpora našega ljudstva proti fašističnemu okupatorju in bojov naših partizanskih brigad. Danes prav ti kraji zopet korakajo v prvih vrstah borbe za zgraditev socialistične Jugoslavije in kažejo z zgleodom pot vsej svoji sosesčini, zlasti pa bogati ravnini.

Motil pa bi se, kdor bi mislil, da sklepi drugega plenuma Centralnega komiteja KPJ niso v kranjskem okraju odjeknili še globlje in širje. Preden pa spregovorimo o tem podrobneje, naj opozorimo na nekaj najvažnejših gospodarskih značilnosti kranjskega okraja, ki so za razumevanje sedanjega razvoja socialističnega kmetijskega zadružništva v tem okraju temeljnega pomena. Kranjski okraj je na severu v sorazmerno ozkem pasu gorat, na jugu pa v širokem pasu hribovit. Oba ta predela sta med okupacijo veliko trpela in kljub svoji siromašnosti doprinesla mnogo materialnih in človeških žrtev za našo svobodo. Tu so ljudje prišli v neposredni stik z osvobodilnim bojem, so v njem sodelovali in se prekalili. Zato gledajo na današnji razvoj naše domovine in na njeno socialistično preobrazbo zelo zrelo. Kolikor tega še niso povsod pokazali v dejanjih, leži vzrok bolj v pomanjkljivem delu aktivistov in množičnih organizacij kakor v njihovem zaostajanju za dogodki.

Vzroki odpora v ravninskih vaseh

Sredi obeh področij pa se razprostira na desni in levi strani Save širok pas rodovitne ravnine, ki ni trpela niti pred vojno nikoli občutnejšega pomanjkanja, niti ni med okupacijo doživela težjih udarcev. V teh vaseh živi velika večina tistih 10% bogatih kmetov, kolikor jih premore kranjski okraj. Tod so špekulanti celo številni srednji kmetje, ki so z izkoriščanjem delavcev in uslužbencev v močnih industrijskih krajih in mestih kakor so Trzič, Kranj, Škofja Loka, a tudi s prodajo svojih pridelkov izven okraja, na primer v Ljubljano, vedno dobro živeli. Kolikor tega niso kdaj mogli doseči s prodajo krompirja, mleka, mlečnih izdelkov, jajc, perutnine, prašičev — prodali so za drag denar vsako pleve — jim je omogočala lažje in udobnejše življenje trgovina z lesom. V kranjskem okraju je 55% vse zemlje porasle z gozdom. Gozda je zelo veliko tudi v ravnini, kjer bi zemlja lahko mnogo bolj služila za pridelovanje žita ali okopavin. Značilno je, da se je v zadnjih desetletjih gozdna površina stalno večala na škodo njiv.

Če vse to vemo in upoštevamo, nam

ne bo težko razumeti, zakaj je na primer Senčur z vso svojo široko okolico pred vojno tako vdano služil cerkveni in meščanski reakciji, zakaj je med vojno okupator našel v teh ravninskih vaseh najmanj odpora in največ sodelavcev in zakaj je pobuda naše Partije za hitrejšo ustanavljanje kmečkih obdelovalnih zadrug naletela tod na najbolj ogorčen odpor. Tu se je takoj ostro izpolnilo tisto svarilo, ki ga je vsem aktivistom izrekel tov. Kardelj v svojem referatu na drugem plenumu Centralnega komiteja KPJ, ko je dejal: „Ne smemo pa nikdar pozabiti, da vsak naš nadaljnji korak na poti socialistične preobrazbe vasi nujno veča odpor kapitalističnih elementov, ki se izraža v raznih oblikah sovražne aktivnosti proti ljudski oblasti“.

Parole, argumenti, hujskanja

Kako se izraža in uveljavlja ta odpor kapitalističnih elementov, to se pravi vaških bogatašev in špekulantov v kranjskem okraju? Ker ne izbirajo sredstev in se v tej borbi ne ustrašijo niti zločina, je razumljivo, da ne kažejo svojih kart. Spretno zakrivajo vso svojo mržnjo proti obdelovalnim zadrugam in se skrbno varujejo, da bi se kjer koli javno pokazali kot delovodje odpora. Da bi zavirali prodiranje socializma na vas in ustanavljanje obdelovalnih zadrug, si izmišljajo in širijo vsakovrstne parole imperialističnega izvora, „argumente“ Informbiroja in navadna hujskanja. Nekaj časa so bile vasi v ravnini polne govoric o bližajočih se spremembah, o prihodu Angležev in Američanov, ki bodo pripeljali s seboj svojega varovanca Petra itd. Toda čas je tekel in vsi roki, ki so jih postavljali za te spremembe, so minevali, ne da bi se kaj zgodilo. Ljudje so nasprotno ugotavljali, da ne samo od nikoder ni „osvoboditeljev“, temveč, da se socializem vsak dan bolj krepi in dosega vedno večje zmage. Danes tem parolam nihče več ne verjame. Zato raznašajo sedaj, da ne bo tisti, ki bo prostovoljno podpisal pristopnico za obdelovalno zadrugo, dobil zemlje nazaj, če se kaj obrne. Ker se je zgulila tudi parola o skupnih kotlih, skupnih stanovanjih in podobnih lažeh reakcionarnega izvora, govorijo ljudem, da bodo strgani, lačni in da ne bodo imeli ničesar, če vstopijo v obdelovalne zadruge.

Za traktor — kakor da bi bila vsa prednost socialističnega kmetijstva le v uporabi traktorjev — na primer pravijo, da jim na njihovi zemlji ne more koristiti, ker je plitva. Sklicujejo se pri tem na poskus oranja s težkim traktorjem med okupacijo, ki se je dejansko ponesrečil, ker traktor ni bil primeren. „Kaj nam bo traktor“, mi je naivno razlagal kmet v Zgornjih Brnikih, „če je sedaj treba nekaj nujno napraviti, nas gre 80 kmetov z vpregami na njive in zarezemo 80 brazd naenkrat. Kje more traktor napraviti toliko? V Rusiji so boljševiki dosegli, da je šel mužik v kolhoz, ker je bil nepismen in nerazgledan, pri nas pa je drugače“. Da pa s parom konj zorješ le pol ha dnevno, s traktorjem pa 3 ha in da v planskem gospodarstvu sploh ni treba hiteti, ker se vse delo odvija po načrtu in uporabljajo tudi več traktorjev, če je potrebno, o tem seveda molčijo.

Od izkoriščanja gospodarskega vpliva do zločina

Čeprav posvečajo aktivisti takim in podobnim parolam veliko premalo pozornosti ter ljudem premalo tolmačijo njihovo plehko vrednost, pa se nasprotniki obdelovalnih zadrug zavedajo, da so vsi ti njihovi bedni „argumenti“ v boju z idejami marksizma in leninizma ter v boju s socializmom kaj malo trdni in vredni. Preračunani so zgolj na zavajanje tistega manj razgledanega človeka, ki ni nikoli niti videl niti slišal ali bral kaj drugega kakor to, kar se dogaja v vasi in njeni cerkvi. Čim se kdo, ki ga danes še lahko preslepijo s takim besedičenjem, le vsaj malo seznanj s sodobnim napredkom, katerega nosilec je socializem, odpadejo zanj vsi ti „argumenti“ kakor suhi listi z drevja. Zato podpirajo vaški bogataši in špekulanti te „ideje“ z veliko realnejšimi in za posameznike mnogo bolj veljavnimi stvarmi. V prvi vrsti izkoriščajo svoj gozdarski vpliv in odvisnost malega človeka od njihovih zalog. „Če boš šel v zadrugo, ne boš dobil pri meni več prašička, mleka, semen, niti oral ti ne bom več“. To pa so za malega kmeta resne stvari in ker ne najde še prave zaslombe v socialističnem kmetijstvu, se pod vplivom takih groženj njegova pripravljenost, da bi prelomil s starim življenjem, pogosto še zaustavlja.

A vaškim bogatašem in špekulantom že gorijo tla pod nogami. Čutijo, da jim tudi vse to, ne bo pomagalo in da se naglo bliža ura, ko bo odklenkalo njihovemu izkoriščanju. Čedalje več je kmetov, v katerih kljub omahovanju zori spoznanje, da jim je boljša in lepša bodočnost zagotovljena le v obdelovalnih zadrugah. Zato prehajajo vaški bogataši in špekulanti od besed in gospodarskega pritiska že k terorju in zločinu.

Nešteto je primerov v kranjskem okraju, ko kmetje izražajo svojo pripravljenost, da bi vstopil v zadrugo, pri tem pa redno dostavljajo: „Samo prvi nočem biti.“ Zakaj? Preplašili so jih vaški mogotci s svojimi grožnjami, da kdor prvi podpiše, je izdajalec vasi, tega je treba ubiti ali pa mu zažgati njegovo gospodarstvo. Ko je neka kmetica v Voklem začela zbirati podpise za obdelovalno zadrugo, je prejela naslednjo dopisnico: „Draga trapa! Sliši se, da boš šla v zadrugo, ali eno leto ne boš trave tlačila po Voklem. To si zamerki. Sema“. Da pri takih grožnjah ne gre za prazne marnje, je pokazal zločin v Zabnici, eni izmed najbolj bogatih vasi ravnine. V njej živi 67 bogatih kmetov, 64 srednjih in 117 malih kmetov. Nekaj večjih kmetov je dejalo aktivistom, da hočejo vstopiti v obdelovalno zadrugo. Ko pa je bilo treba reči odločilno besedo, so se premislili in so izjavili, da bodo rajše organizirali ekonomijo pri kmetijski zadrugi. Končno se je izkazalo, da tudi za ekonomijo niso in da samo špekulirajo, kako bi lahko ohranili svoje stare, izkoriščevalne privilegije. Toda ekonomija je bila kljub njihovemu izigravanju ustanovljena v petek 6. maja. Dva dni nato, v nedeljo 8. maja je pogorela. Požigalca so oblasti izsledile in prijele, preskava pa je ugotovila ves krog njegovih pomagačev in pravih iniciatorjev

(Nadaljevanje na tretji strani)

Zadružništvo kranjskega okraja se utrjuje in raste v trdi borbi z vaškimi bogataši in špekulantmi

(Nadaljevanje z druge strani)

zločina nad socialistično imovino. Temu zločinu je nato sledil drug, ki je zadel obdelovalno zadrugo v Dupljah takoj po njenem rojstvu. Že prvi večer po ustanovitvi ji je neznan zločinec zastrupil prašiče.

Zanimanje za obdelovalne zadruge je vkljub vsemu čedalje močnejše

Tak je pravi obraz borbe za zmago socialističnega zadružništva po teh ravninskih vaseh in tako vaški bogataš „sodeluje“, kakor trdi informbirojska kampanja, za našo ljudsko oblastjo. Niso pa vsi kmetje taki, kakršni so na primer v Rupah, kjer se še pred dnevi razen enega nihče ni hotel udeležiti sestanka, na katerem naj bi se razpravljalo o obdelovalnem zadružništvu. V Stražišču kažejo že mnogo več zanimanja, čeprav so v začetku pod vplivom reakcionarne propagande zahtevali, naj preseka in reši ves ta proces socialistične preobrazbe naše vasi republiška vlada tako, da izda odlok o dolžnosti vsakega kmeta, da vstopi v obdelovalno zadrugo. Na Primorskem je podpisalo pristopne izjave 8 kmetov in bi danes že lahko imeli obdelovalno zadrugo, če ne bi srednji kmet Janez Novak zapadel zopet vplivu reakcije, se premislil in potegnil za seboj še svojega sorodnika kmeta Šifererja in sosedo kmeta Pokorna. Za obdelovalno zadrugo se izjavljajo tudi že v Križah, Prašah, v Suhi, v Goričah, Kovorju itd.

Zagrizen odpor vaških bogatašev in špekulantov v ravninskih vaseh kranjskega okraja pa vpliva zavirajoče predvsem zaradi tega, ker so aktivisti šli v odprt boj z njimi precej nepripravljeni in si niso pravočasno zagotovili takih političnih in gospodarskih položajev po vaseh, ekonomije, delavne kmetijske zadruge, s katerih bi lahko učinkovito razbijali vse njihove spletke. Kardelj pravi: „Voditi moramo konkretno, prožno, vsakodnevno borbo za izrivanje kapitalističnih elementov na področju našega kmetijstva in trgovine na vasi ter na področju aktivnosti elementov proti ljudski oblasti!“ In dalje: „... proces razvijanja našega kmetijskega zadružništva pomeni zaostrovanje razredne borbe na vasi in zahteva močno politično aktivnost naše Partije in Ljudske fronte.“

Ta borba, ki so jo morali aktivisti pričakovati že v naprej in se nanjo pripravljati, zahteva sistematično in poglobljeno delo političnih, množičnih in zadružnih organizacij kakor tudi tesno sodelovanje oblasti; to se pravi: zlasti okrajnega in krajevnih ljudskih odborov. Ko govorimo o sodelovanju oblasti, ne mislimo pri tem na borbo proti zlo-

činskim elementom, ker smo prepričani, da bodo znale oblasti vsak zločin in njegove povzročitelje odkriti in kaznovati z vso strogostjo ter tako učinkovito zaščititi imovino in življenja. Predvsem mora oblast v tem procesu socialistične preobrazbe sodelovati tako, da bo dosledno izvajala vse zakone in prisilila špekulante, da bodo dali državi vse, kar so ji po veljavnih zakonih in predpisih dolžni dati in da bodo plačali take davke, kakor jih naši zakoni predvidevajo za vse velike kmete in špekulante, ki svoje pridelke prodajajo na prostem trgu. V preteklih letih je oblast pogosto popuščala tako pri odkupih kakor pri davkih, pri izpolnjevanju setvenih planov itd. Zanimivo je, da je lanski odkup zajel komaj 20 do 22% krompirjevega pridelka, približno toliko tudi živine in da je bil odkup vseh drugih pridelkov še znatno nižji. Prašičev so bili dolžni oddati vsi kmetje v kranjskem okraju komaj dobre štiri odstotke. Tako so vaški bogataši in špekulanti, ki držijo v svojih rokah večino presežkov, še vedno lahko krepili svoje položaje in množili svoje bogastvo. Danes, ko jasno kažejo svoje sovraštvo do delovnega ljudstva in njegovih naporov, da si zgradi socialistično domovino, pa bi bilo vsako popuščanje odločno zgrešeno.

Aktivisti pa morajo izdatno izboljšati tako svoje politično kakor gospodarsko delo. Res je, da so danes prav po njihovi zaslugi že vsi kmetje seznanjeni z obdelovalnimi zadrugami in da vedo za sklepe drugega plenuma Centralnega komiteja KPJ, toda to je še veliko premalo. Prepričevanje, ki ga ne spremlja konkretna borba, kmalu zapelje v oportunistično splošno fraziranje in je dejansko zgolj umikanje pred to borbo. Prepričevanje bo učinkovito le takrat, kadar ga bo spremljalo živo gospodarsko delo, s katerim bomo izrinili vaše bogataše in špekulante z njihovih položajev v kmetijstvu in kmečki trgovini.

Krepitev kmetijskih zadrug še vedno temeljna naloga

To se pravi, da je treba vso pozornost posvečati zlasti najpreprostejšim oblikam zadružništva, kakršne so kmetijske zadruge. Preko njih je treba učiti male in poštene srednje kmete skupnega dela ter si v njih ustvarjati pogoje za gospodarsko osvoboditev malih kmetov izpod vpliva vaških bogatašev. Ko pa bodo mali in srednji kmetje razumeli novo pot in nujnost, da prelomijo s starim načinom življenja, pa ne bo težko preiti korak naprej — v obdelovalno zadrugo. Aktivna in delovna kmetijska zadruga ne bo samo skrbelo za napredek kmetijske proizvodnje, temveč bo tudi tisto oporišče, na katerem se bo vedno bolj

lomil odpor vaških bogatašev in špekulantov.

V kranjskem okraju deluje danes 57 kmetijskih zadrug. Dokler je bila trgovina njih edini posel, so se zadovoljivo razvijale in zbrale okoli sebe malone vse kmete. Ko pa so začele kmetijske zadruge prehajati na področje proizvodnje in skušale organizirati njeno pospeševanje, so veliki kmetje in špekulantski elementi takoj zaslutili nevarnost ter začeli zavirati. Upirali so se reorganizaciji in združitvi živinorejskih, strojnih in drugih zadrug s splošnimi kmetijskimi zadrugami. S svojim vplivom se je tem sovražnikom socialističnega zadružništva, ki jih niti do danes ni bilo mogoče popolnoma iztisniti iz vseh odborov, posrečilo doseči, da kmetijske zadruge v pospeševanju proizvodnje zelo malo pomenijo. V nekaterih vaseh kakor Vele-sovo, Mavčiče, Orehek, kjer je vpliv vaških bogatašev in špekulantov posebno močan, v kmetijskih zadrugah niti ni bilo mogoče izvoliti odborov.

Znano je, da je kranjski okraj pred vojno slovel po svoji živinoreji in živinorejski proizvodnji. Pospeševale so jo takrat številne živinorejske in mlekarske zadruge, v katerih so gospodarili vaški bogataši. Danes pa, ko naše zadružništvo ni več kapitalistično, izkoriščevalno, pa prav isti kmetje ne kažejo več nobenega zanimanja za dolžnosti, ki jih imajo kmetijske zadruge v pospeševanju živinoreje. Danes vodijo molzno kontrolo komaj v 13 zadrugah in je v rodovnik vpisanih le 15% krav.

Podobna je približno vloga kmetijskih zadrug tudi na drugih področjih kmetijske proizvodnje. Čeprav so se nekateri, to se pravi lesni manipulantje zelo trudili, da bi lani izpolnili plan sečnje lesa v nedržavnih gozdovih, ga niso izpolnili pravočasno. Da bi organizirali pogozdovanje ali druga gozdna dela, o tem ni veliko povedati. Letos napreduje sečnja in izpolnjevanje plana znatno bolje in hitreje. Izpolnili so naknadno lanski plan in že visok odstotek letošnjega plana.

Organizacija kreditnih odsekov napreduje. Ustanovljeni so skoro že pri vseh kmetijskih zadrugah, delujejo pa šele pri 15. Kreditni odsek kmetijske zadruge v Poljanah je zbral že za 150.000 din hranilnih vlog. Vloge prinašajo delavci, mali in delovni srednji kmetje, dočim bogati kmetje doslej niso vložili niti dinarja. Pač pa so poskušali ponekod kreditne odseke izkoristiti za svojo špekulacijo: hoteli so dobiti posojila, da bi plačali — davke! Špekulacija pa jim seveda ni uspela.

Dopisujte v „Gorenjski glas“!

Njene sanje in dolgoletno upanje se ni izpolnilo. Le malo dni pred svobodo, 19. aprila 1945 je postala žrtev belogardističnega nasilja. Takrat je odhajala na Primorsko, da bi tam delala kot organizatorica. Po poti je padla skupaj s tovarišico Sinkovčev v zasedo. Obe so belogardisti ujeli, ju mučili in ubili. Tov. Cilka-Tatjana je bila zverinsko mučena in umorjena.

Toda še v tem, ko je stala pred krvniki, je pokazala vso svojo veliko moralno moč. Ni klonila pred njimi, ni jim kazala strahu. Vedela je, da od njih ne more pričakovati usmiljenja. Ko jo je nekdo treh krvnikov vprašal, zakaj se bori, mu je pogumno odgovorila: „Jaz vem, zakaj se borim. Borim se za svobodo, zakaj se pa Ti?“ To je bil velik in svetel odgovor, ki je v zadnjih hipih pokazal še vso veličino junaške borbe in plemenitega dekleta. Pobesneli morilci so ju strašno razmesarili in nazadnje ubili.

To se je zgodilo le malo dni pred svobodo. Prvo počivališče je našla pri cerkvici na Jamniku, dokler ni bila že v svobodi prepeljana v Kranj in slovesno pokopana.

Skoraj istočasno, samo malo dni po svobodi, pa je umrl v taborišču Mathausen njen junaški brat Franc, sekretar lagerske KP in eden prvih naših borcev za svobodo. Tako sta oba junaška borca s svojim življenjem pozdravila prihajajočo svobodo.

Zadružne ekonomije je treba razvijati v urejena gospodarstva

Nad 20 kmetijskih zadrug ima danes svoje ekonomije. Nekateri teh ekonomij bodo lahko izkazale že letos znatne pridelke in prirejo. Tako ima ekonomija na Visokem, na kateri dela 1 družina in 2 posameznika, 17 ha njiv, 10 krav, 3 konje, 11 prašičev itd. Ekonomija v Goričah meri s planino 220 ha in ima 7 krav, 1 konja in 2 prašiča. Na veliki ekonomiji Podlomek-Prtovc (295 ha) se bo sčasoma razvila ovcerejska farma velikega obsega. Tudi ekonomija v Kovorju, v katero se je vključil velik kmet z 41 hektarji zemlje, ima pogoje za močan gospodarski razvoj. Enako ekonomija v Predosljah, kjer že redijo veliko število krav, konj in prašičev. Na večino ekonomij se je vključila vsaj po ena družina, ki ji pri delu pomagajo še posamezniki. Plačilo je dogovorjeno po socialističnih načelih.

Vendar bo treba tem ekonomijam še mnogo pomoči, da bodo ustrezale po svoji proizvodnji in da se bo iz njih razvilo tisto socialistično jedro, ki bo prej ali slej pritegnilo vso vas. Sedem ekonomij (Senčur, Stara Loka, Lučne, Zminec, Češnjica, Zalilog in Trboje) upravljajo in obdelujejo še upravni odbori kmetijskih zadrug; niso torej kaj več kakor zadružna podjetja. Pa tudi do nekaterih drugih, kakor na primer v Brnikih, kažejo kmetijske zadruge bolj pasiven odnos. Na zemlji ekonomije v Senčurju bodo pridelovali travna semena!

Letos je za obdelovalne zadruge v kranjskem okraju določenih 4 milijone dinarjev kreditov za kapitalne investicije. Da si uredijo hleve in druga gospodarska poslopja, bodo obdelovalne zadruge in zadružne ekonomije večinoma preuredile že obstoječa poslopja. To jim bo omogočilo, da izdatno pomnožijo število svoje živine in povečajo živalsko proizvodnjo. Pri preurejanju poslopij nimajo posebnih težav in so zlasti obdelovalne zadruge že dosegle lepe uspehe. Borijo se pa s pomanjkanjem stavbnega okovja, žebeljev in železa, za kar bo treba vsekakor nujno poskrbeti.

V tej zvezi ne smemo spregledati tudi gradnje zadružnih domov. Kranjski okraj ima v planu, da bo do konca letošnjega leta dogradil 27 zadružnih domov. Tri bo zgradil izven plana. Sedem jih je že pod streho (Trboje, Cerklje, Trstenik, Križe, Hotavlje, Kokra in Sovodenj); kmalu bo pod streho tudi zadružni dom v Gorenji vasi. Na drugih stavbiščih delno betonirajo temelje, delno pa jih kopljejo in pripravljajo gradivo. Lani je gradnja zadružnih domov povzročala

(Nadaljevanje na četrti strani)

Mimi Malenšek — Konič:

Cilka - Odar Tatjana

(Nadaljevanje in konec)

V času okupacije je prišla v službo v tovarno gumijevih izdelkov „Sava“. Čim je prišla v službo, je že tudi začela z delom za OF. Na njeno pobudo so v pisarni ustanovili OF. Ona je bila tista, ki je znala navdušiti tovariše in tovarišice. To so bila težka leta, ko se je zdelo, da bo okupator zatrl vsak odpor. Vsako željo po svobodi so Nemci utopili v krvi in dan za dnem strašili po mestih letaki, ki so naznanjali imena tistih, ki so v begunjski mučilnici dali svoja življenja za svobodo. Cilka se ni nikdar zbal. Dobro je vedela kaj tvega s svojim delom, vendar ni nikdar oklevala. Zavedala se je, da je samo v osvobodilni borbi rešitev vsega ljudstva izpod jarma okupatorja in povrh še stoletnega jarma kapitalističnega suženjstva. Kadar ji je bilo hudo, ker so padali najboljši tovariši in tovarišice je uporno ponavljala: „Brez žrtve ni zmage in svobode!“ Globoko je doumela, kaj pomeni beseda „svoboda“. Trdno je bila odločena, da se bo borila do kraja. S svojim delom si je pridobila spoštovanje. Postala je članica KP in okrajna sekretarka AFŽ, njen delokrog je bil širok in je imela mnogo opraviti. V svoji skromni sobici je neprestano zbirala material za borbe, tam je skrivala ilegalno literaturo, ki jo

je tudi raznašala dalje in bila pri tem delu marljiva kot čebela in neustrašna: pravi vzor borke. Vkljub službi in obilnemu delu v organizaciji pa je še vedno našla časa za svojega mladega nečaka Francka in morda nikoli ni bila tako srečna kot takrat, ko je Franceta pestovala v naročju. V tem se je odražala njena velika ljubezen do otrok, iz katere ji je nekoč zrasla želja, da bi bila učiteljica.

Jeseni 19. septembra leta 1944. je sama in prostovoljno odšla v partizane. Ni je več strpelo v dolini med okupatorjevim nasiljem. Hotela se je še bolj aktivno in učinkovito boriti za svobodo. Tudi v partizanih je bila zgled dobre tovarišice, svetel lik borke, dekleta, ki se zaveda svojega ponosa in časti ter je bila tako visoko vzvišena nad vsem podlim obrekovanjem, ki so ga o partizanih in posebej še o partizankah trosili po dolini sovražniki.

Bila je vzor dekleta in junaške borke, posebno pa dobre organizatorke. Gorenjska jo je dobro poznala in se je bo še dolgo spominjala. Njeno delo v partizanih je rodilo lepe uspehe.

Tako je v partizanih dočakala pomlad 1945, tisto veselo pomlad, ki nam je prinesla tako dolgo pričakovano svobodo. Toda ona ni bila tako srečna, da bi prišla v dolino z armado osvoboditeljico.

Ob otvoritvi DID-a na Planini

Ko se otvarja Dom igre in dela v Kranju na Planini, ki nosi njeno ime, je prav, da vse te dogodke obnovimo v spominu. Pred vsem je prav zato, ker je prav ona tako ljubila otroke. Ni jih mogla vzgajati sama s svojo besedo, kakor je želela. Zato pa jih bo vedno vzgajala s svojim zgledom in s svojo veliko žrtvijo. Otroci, ki se bodo srečno in brezskrbno igrali v tem DID-u, naj bi vedeli, kdo je bila tovarišica Tatjana in naj bi jo v vsem posnemali. Posebno naj bi jim bila vzor v marljivosti pri učenju in v tem, kako predano in požrtvovalno je treba ljubiti domovino. Cilka Oder-Tatjana je naša Zoja Kosmodemjanska. Njena veličina in žrtev nista manjši od one sovjetske junakinje. Cilka Oder-Tatjana je vzor borke za svobodo in pravico, ona je primer veličine in moči socialističnega človeka.

ZADRUŽNIŠTVO KRANJSKEGA OKRAJA SE UTRUJE IN RASTE V TRDI BORBI Z VAŠKIMI BOGATAŠI IN ŠPEKULANTI

(Nadaljevanje s tretje strani)

gonja reakcionarnih elementov veliko težav. Letos pa je močno popustila, ker so se ljudje prepričali, da jim bodo zelo koristili. Težave povzročajo pomanjkanje opeke. Republiška opekarna v Kranju je odklonila pogodbo z okrajno zvezo kmetijskih zadrug, ki je ponudila, da bi s svojo delovno silo sama pripravila za zadrugne domove potrebno opeko. To čudno stališče je tem bolj nerazumljivo, ker opekarni primanjkuje delovne sile in ima zaradi tega težave z izpolnjevanjem plana.

Naloga političnih in množičnih organizacij

Končno zahteva socialistična preobrazba vasi močno politično delo vseh množičnih organizacij. Lani je bilo med aktivisti kranjskega okraja še mnogo nejasnosti in oportunističnega odnosa do nadaljnega razvijanja zadrugništva. Zadrugni organizatorji in sodelavci pravijo, da so lani imeli največ težav z vaškimi aktivisti. Zaostritev borbe pa je mnogo doprinesla, da so se te stvari uredile in izboljšale, čeprav še nikakor niso najboljše. Pri ustanovitvi obdelovalnih zadrug v Javorjah in Poljanah so vaške množične organizacije skupno z AFŽ in mladino veliko sodelovale. Manj zgleda in enotnosti so pokazale množične organizacije v Žireh, kjer so se za obdelovalno zadrugo izrekli najprej kmetje izven organizacij, šele za njimi pa so pristopili nekateri, ki bi morali biti prvi.

Poleg mladinske in ženske organizacije lahko veliko prispevajo za zmago socialističnega zadrugništva in socialistične preobrazbe vasi zlasti sindikati. V njih so včlanjeni številni delavci, ki stanujejo po vaseh kranjske, tržiške in škofjeloške okolice. Večina teh delavcev ima doma posestveca in so tako pogosto pritegnjeni v vaške pogovore in razpravljanja o obdelovalnih zadrugah. Če bi vsi ti delavci znali ob takih priložnostih pravilno tolmačiti pomen obdelovalnih zadrug in odnosa do njih, bi lahko napravili stvari veliko uslugo. Sedaj se pa pogosto dogaja nasprotno. Delavci, ki o obdelovalnem zadrugništvu niso dovolj poučeni, često pritrjujejo parolam vaških bogatašev in špekulantov. Zato bi morali sindikati posvečati socialistični preobrazbi naše vasi večjo pažnjo, organizirati bi morali v svojem krogu predavanja in študij tega vprašanja. Pohvale vreden je zgled sindikalne podružnice tovarne „Inteks“, ki se je obvezala, da bo nudila zadrugnim ekonomijam in obdelovalnim zadrugam pomoč in je tudi napovedala tekmovanje drugim sindikalnim podružnicam, katera bo za te socialistične postojanke priredila več kulturnih prireditev, katera jim bo popravila več strojev in orodja in katera jim bo več pomagala v knjigovodstvu in evidenci. Želimo, da bi ta poziv „Inteksa“ našel na čim širši odziv. Dobro pa bi bilo, ko bi v to tekmovanje vnesli še eno točko: katera sindikalna podružnica bo svoje članstvo čim bolj seznanila s socialističnim zadrugništvom in z vprašanji dnevne borbe za obdelovalne zadrugne.

Zadrugništvo v kranjskem okraju bije trd boj za zmago obdelovalnih zadrug in s tem za prehod naše vasi v socializem. Dejansko mu je do danes uspelo razgibati vse vasi. S pravilnim pritegovanjem malih kmetov in poštenih srednjih in velikih kmetov, obenem pa z neizprosno omejevanjem vpliva vaških bogatašev in špekulantov, bo prej ali slej zlo-milo odpor nasprotnika in zagotovilo zmago socializmu, to je obdelovalnim zadrugam.

Dašne opozorilo našim naročnikom!

ZADNJIČ OPOZARJAMO VSE, KI SE NISO PORAVNALI DOLŽNE NAROČNINE, DA TO STORE DO 20. JUNIJA, KER JIM BOMO SICER S PRIHODNJO ŠTEVILKO BREZPOGOJNO USTAVILI POŠILJANJE LISTA

Štev. čekovne položnice je 611-90200-7

Poljane

OBISK ČLANOV JA ZADRUŽNIKOM V POLJANSKI DOLINI

Zadrugniki „Mladega vrha“ in „24. decembra“ pozdravljajo JA.

Tako se je glasil napis na slavoloku v Poljanah, ki so ga postavili zadrugniki ob priliki obiska voj. veterinarske šole dne 28. maja ter obiska večjega števila oficirjev in podoficirjev JA dne 29. maja, ki so pripeljali s seboj svojo godbo z namenom, da napravijo zadrugnikom nekoliko veselja.

Že v Poljanah so goste pozdravili predstavniki množičnih organizacij in naše ljudske oblasti. V imenu Okr. kom. in v imenu OLO Kranja je pozdravil goste tov. Mršek, sekr. Okr. kom. KPS. Zahvalil se je za prisrčen sprejem v imenu vojske polkovnik Branko Borojevič, ki je prikazal zanimanje naše vojske do zadrug ter izrazil velik pomen sodelovanja vojske z ljudstvom.

Prelep je bil pogled na zadrugnike v Mladem vrhu, ki so v svečanem razpoloženju pričakali goste. Tu jih je zopet v imenu zadrugnikov pozdravil preds. tov. Štibelj nosilec spominskega znaka iz l. 1941., ki je v kratkih besedah orisal življenje in napredek zadrug. Tov. Petrnelj Igor, pom. min. za kmetijstvo, pa je nakazal kot domačin, kako se je ljudstvo borilo vztrajno že med okupacijo v prvih vrstah za svojo osvoboditev, prav tako se vztrajno bori danes za zgraditev socializma na vasi.

Gostje so si ogledali zadrugne gospodarske zgradbe. Povsod vlada najlepši red in čistoča, posebno pa v adaptiranih hlevih, polnih dobro negovane živine.

Posebno je dvignilo razpoloženje zadrugnikov, ko je vojska s seboj pripeljanimi stroji izvrševala na licu mesta čevljarska in krojaška dela ter razna popravila za zadrugnike. Veterinarji so pa pregledali vso živino.

Po končanem ogledu se je v zadrugi razvilo spontano ljudsko rajanje, ki je zajelo staro in mlado.

Razpoloženje je doseglo višek v Poljanah, kjer so se zbrali posestniki obeh zadrug skupno z zadrugniki. Ob tej priliki je vojska podarila zadrugnikom praktično uporabna darila. Tu so se vrstili razni domoljubni govori (med njimi vzklikanje Partiji in tov. Titu), ki so ustvarili trdno vez med našo ljudsko vojsko in zadrugniki, kar je velikega pomena za socializacijo naše vasi.

Zelo ganljivo je bilo slovo z obojestransko iskreno željo na skorajšnje zopetno svidenje.

Naklo

V nedeljo, dne 5. junija, so se udeležili udarniškega dela na postaji v Naklem prostovoljci iz „Pletenine“ „Inteksa“ iz Kranja, in pri nalaganju vagonov z lesom dosegli prav lep delovni učinek. Tako je 35 udeležencev prostovoljnega dela v 338 urah naložilo v štiri vagone 62 prn. celuloze in 33 m³ jamskega lesa. Na kamione pa so naložili 27 m³ jamskega lesa. Razen tega so razžagali 20 m³ jamskega lesa in 40 prn. celuloze. V tem uspehu je razvidna visoka storil-

MAKSIM GORKI

(Ob 13-letnici njegove smrti)

Na Rdečem trgu ob kremeljskem zidu stoji Leninov mavzolej, kjer leži balzamirano truplo voditelja boljševiške partije, organizatorja ruske Oktobrske revolucije in ustanovitelja sovjetske države. Za mavzolejem so v kremeljski zid vžidane žare s prahom njegovih in Stalinih sobojevnikov. Med preprostimi ploščami je tudi plošča z imenom Maksim Gorki. Sem so vzdicali prah velikega ruskega, velikega sovjetskega in svetovnega pisatelja, ki je umrl 18. junija 1936. leta.

Že to kaže, da je šteti Gorkega ne samo za velikega pisatelja, marveč tudi za bojevnika, za sodelavca onih, ki so pripravljali in izvedli Oktobrsko revolucijo ter uvedli in utrdili sovjetsko oblast v prvi delavsko-kmečki državi. Ugled, ki ga je uživalo pisateljsko ime Gorkega

na vsem svetu, je dajal mednarodno pomembnost tudi vsem izjavam in govorom Gorkega, kadar je nastopil v obrambo in za pomoč sovjetski državi in kadar je posegel kot kritik in kot utemeljitelj socialistične estetike v razvoj sovjetske duhovne kulture.

Suha pri Predosljah

Dne 31. maja t. l. se je vršil na Suhu pri Predosljah množični sestanek OF. Na sestanku se je med drugim obravnavalo in govorilo mnogo o zadrugništvu. Pri tem se je pa pokazalo, da nekateri kmetje nastopajo z vsem mogočim ugovarjanjem proti strojni obdelavi zemlje. Tako so predvsem proti kosilnicam, čeprav ima v njihovem kraju vsak večji kmet svojo lastno kosilnico, ki jo v polni meri izkoriščuje v času košnje. Zato se prav čudno slišijo njihova ugovarjanja, da pokošen travnik da 50% manj semena kot travnik pokošen s koso. To vsekakor ne drži in vse izgleda, da so tu nekateri kmetje vse bolj zato, da zavirajo napredno gospodarstvo, ker prehaja počasi, toda trdno v socializem.

Cerklje

DNEVU GOZDARSTVA SO SE ODZVALI TUDI CERKLJANI

Na delo v gozdove je odšlo 29. maja t. l. 65 delavcev, ki so delali v 4 skupinah, in 22 voznikov. Posekali so 45 m³ smrekovega lesa, 11 m³ bukovega ter pripravili 17 m³ drv. Vozniki so prevozili v gozdu 26 m³ lesa, iz gozda na žago in in na skladišče v Kranju pa so zvozili 45 m³ smrekovega lesa. Žaga v Dvorjah, last podjetja KLO Cerklje, je dobila ta dan okoli 80 m³ hlodov. Narezala je 10 m³ desk. Delo je povsod potekalo zaradi delovne discipline v najlepšem redu.

Škofja Loka

USTANOVITEV AVTO-MOTO DRUŠTVA V ŠKOFJI LOKI

Pred kratkim je bilo ustanovljeno odnosno na novo restavrirano Avtomoto društvo. Velika udeležba priča o velikem zanimanju zlasti mladine do motorizacije. Vemo, da je v Šk. Loki enako društvo s prilično istimi cilji že obstajalo, ki pa je bodisi zaradi malomarnega odnosa tedanjega odbora do dela, ali drugih razlogov enostavno zapalo in oživelo sedaj po dveh letih, ko ga je prebudila nova današnja revolucionarna mladina k novemu življenju.

Velik je gospodarski in politični pomen društva t. j. obrambnega in vzgojnega značaja, pomen za našo industrijo, za mehanizacijo prometa in v socialistični preobrazbi kmetijstva. Velika naloga društva je tudi strokovna vzgoja mladega socialističnemu razvoju prednega kadra in tako doprinese svoj delež k izvršitvi nalog našega 5-letnega plana in s tem ustvaritvi pogojev za dvig življenjskega standarda našega delovnega ljudstva.

Občni zbor je vodil tov. Luskovec, medtem je imel referent o pomenu in nalogah društva tov. Dragan Bogo iz Ljubljane. Živa diskusija je pokazala, da je v društvu zavel nov veter, da je z vključitvijo nove mladine prišel v društvo zdrav element, ki bo v stanu postavljene naloge tudi izvršiti.

Društvo si je zastavilo plan dela za

tekoče leto. Po tem hoče usposobiti 40 novih vozačev, ustanoviti 1 krožek na vasi, napraviti 2 poseta na vas, organizirati društveno ocenjevalno vožnjo, priobčiti 5 članov, dobiti 18 naročnikov za „Motorizacijo“ in 14 za „Tehniko“ in še nekaj drugih nalog.

Postavljene naloge za tekoče leto so res ogromne in potrebno bo veliko dela in dobre volje, da naloge ne ostanejo na papirju, temveč se sprovedejo tudi v življenje.

V novi odbor so bili izvoljeni tovariši: Jesenovec Stane, Luskovec Franc, Pavlus Janez, Triler Franc, Jerman Janez, Jugovic, Mihovec Mirko in Zagar tončka. V nadzorni odbor pa Strojjan Anton, Kuralt Franc in Kožman Viktor.

GORENJSKA PREDILINCA IN TKALNICA NA OBISKU V BRDIH

Naša kulturna skupina, ki je že večkrat nastopala v raznih zadrugnih domovih kranjskega okraja, je priredila v soboto, dne 28. maja in v nedeljo, dne 29. maja t. l., izlet v Brda na Primorskem. V Humu je priredila akademijo s fizikalnimi in folklornimi točkami. Našim Bricem smo pokazali nekaj novega. Iz odra so se razlegale partizanske pesmi, ki so našim ljudem najbolj priljubljene. Mlada dekleta in fantje so zaplesali v narodnih nošah ruske in gorenjske plese.

V nedeljo, dne 29. maja smo se poslovili od gostoljubnih Bricev in se napotili v dolino Soče, v cementno tovarno Anhovo. Nastopili smo na povabilo sindikalne podružnice z istim programom. Sprejeti smo bili resnično tovariško in gostoljubno. S tem nastopom smo zaključili naš izlet ter se poslovili od lepe Primorske.

Tržič

NAJBOLJŠI DELAVCI-ODLIKOVANCI V TOVARNI „TRIGLAV“

Sedemkratni udarnik Erjavšek Anton delavec na brusilnem stroju obrata II, je bil zaradi svojega požrtvovalnega dela in neprestanimi napori za dvig produkcije odlikovan z redom dela II, stopnje. Kot borec za osnovne delavske pravice in zaveden član sindikata je bil že za okupacije neprestano preganjan od okupatorja. Bil je interniran in pozneje je aktivno sodeloval v eno teh partizanskih oddelkov. Danes pa stoji na čelu svojega oddelka. Njegova zavest in pravilen odnos do dela prodirata med ostalo delavstvo, ki gre po njegovi poti. Nihče ga ne more motiti pri njegovem delu, kajti zaveda se, da je delo edini odgovor vsem klevetnikom naše Partije in delavskega razreda.

V istem oddelku dela tudi sedemkratni udarnik in odlikovanec z redom dela II, stopnje tov. Dolinar Jože. Njegovo delo priča o veliki zavesti, ki jo ima do dela in zaveda se, da je to edina pot v socializem velike zmage delavskega razreda, kateremu na čelu stoji heroji in odlikovanci dela. Pri svojem delu je skromen in nerad govori o sebi. Toda dela govore. Pravilni odnosi in tovarštvo do sodelavcev ga odlikujejo.

na vsem svetu, je dajal mednarodno pomembnost tudi vsem izjavam in govorom Gorkega, kadar je nastopil v obrambo in za pomoč sovjetski državi in kadar je posegel kot kritik in kot utemeljitelj socialistične estetike v razvoj sovjetske duhovne kulture.

Gorki že po svojem poreklu in življenju ni mogel postati drugačen pisatelj, kakor pisatelj dela in pesnik upora zoper vse, kar zaslužnjuje človeka: „Če bi bil jaz kritik in bi pisal knjigo o Maksimu Gorkem,“ je napisal Gorki sam leta 1928. — „bi povedal, da je sila, ki je napravila iz Gorkega to, kar je, v tem, da je prvi v ruskem slovstvu in morda prvi na svetu, takole osebnost, doumel mogočni pomen dela... ki ustvarja vse, kar je lepega, dragocenega in velikega na tem svetu.“ Edina šola, ki je oblikovala pisatelja in borca Gorkega je bila trda šola bednega življenja v njegovih mladosti, sila, ki ga je vodila, da je

srečno opravil to šolo, pa je bila njegova nadarjenost, volja in spoznanje, da bo moderno delavsko gibanje ustvarilo lepše življenje vsem delovnim ljudem. To spoznanje je s svojimi književnimi deli širil tudi med delovno ljudstvo vsega sveta. Ko je v njegovi domovini bilo to spoznanje potrjeno z zmago revolucije, je kot pisatelj in družbeni delavec pomagal utrjevati sovjetsko oblast ter se zlasti trudil za izobraževanje ljudskih množic. Opozarjal je do svoje smrti na nevarnost, ki raste v fašizmu za ves razvoj svetovne kulture, in s ponosom kazal na istočasni mogočni razmah sovjetske kulture ter z ljubeznijo gledal izgrajevanje Rdeče armade, „prve armade, ki služi samo ljudstvu in varuje samo njegove koristi“. Ni mu bilo dano, da bi doživel veliko zmago te vojske, ki je, varujoč koristi ljudstva vsega sveta, zadala odločilne udarce evropskemu fašizmu. — Izdajalski trockizem je zločinski pospešil smrt velikega pisatelja.

Teden tehnike

TUDI USTANOVE IN PODJETJA V KLANJU SO PRISPEVALA K TEDNU TEHNIKE

Od vseh ustanov v Kranju je najboljši plan za Teden tehnike izdelala Mlekarska šola v Čirčah. Tako je 7. maja v Cerkljah pri Kranju demonstriral sortiment mleka tov. ing. Šebec. Na osnovni šoli v Kranju je imel strokovnjak Mlekarske šole predavanje o proizvodnji mleka. Dali bodo strokovnjake za predavanje na vasi o mehanizaciji kmetijstva, mehanizaciji mlekarstva ter o zgodovini mlekarstva.

Pri pouku na šoli bodo v Tednu tehnike priredili specialna predavanja in sicer o naslednjih problemih:

1. Pregonski pašniki pripomoček za dvig mlečnosti.
2. Mlečnost v vidikih novih združenih mlekarn.
3. Gradnja živalskih objektov.
4. Izkoriščanje industrijskih odpadkov za prehrano živine.
5. Polno izkoriščanje strojev je osnova pravilne mehanizacije.

Strokovnjak Tekstilnega tehnikuma bo predaval v mlekarni in šoli v Čirčah o procesu predelave volne od ovce do tkanine. Gojenci mlekarske šole bodo priredili poučno ekskurzijo v Inteks, v tovarno gume Sava in v radio oddajno postajo, da se seznanijo s sodobnimi procesi proizvodnje in tehnike.

Tudi Predilnica in tkalnica v Trzihu je pripravila bogat program za Teden tehnike. Udarniško bodo očistili vse stroje in obrate. Priredili bodo predavanja v tovarni in pri Sv. Ani o pomenu in razvoju ljudske tehnike ter o zgodovini tekstila. Pri klubu ljudske tehnike bodo ustanovili krožke vseh sektorjev tehnike, ter pritegnili nove sodelavce.

Društvo inženirjev in tehnikov bo v okviru ljudske univerze priredilo zanimivo predavanje o pomenu tehnike v četrtek, dne 9. t. m. v Sindikalnem domu. DIT se je tudi obvezal, da bo v bodoče aktivno sodeloval z različni predavnji iz tehnike pri prireditvah ljudske univerze.

PRVI DNEVI TEDNA TEHNIKE V KLANJU

Ze prvi dan Tedna tehnike je pokazal kako veliko zanimanje vlada povsod za tehniko in njen razvoj. Sobotno javno predvajanje prvega slovenskega filma je odpadlo zaradi velikih nalivov. Zato pa je bila udeležba izredno velika v nedeljo zvečer. Tudi v podeželju so se v nedeljo vršila predavanja o tehniki. V Poljanah in Zireh so strokovnjaki iz Mlekarske šole in Tekstilnega tehnikuma tolmačili številnim poslušalcem pomen mehanizacije kmečkih del in pomen domačih surovinskih baz za razvoj naše industrije. Tako v Zireh kot Poljanah so strokovnjaki filmskega odseka kluba tehnike v Kranju predvajali prvi slovenski zvočni film. Izredno zanimanje za ta film je bilo opaziti v Poljanah, ker so ta film prvi gledali.

Dijaki Tekstilnega tehnikuma so si ogledali radio oddajno postajo ter z izrednim zanimanjem poslušali tolmačenje strokovnega osebja. Na Ekonomskem

Rezultati tekmovanj delovnih kolektivov Kranja v čast II. kongresa ESS

Po vsej Sloveniji so tekmovali delovni kolektivi v čast II. kongresa ESS. Poleg tega so se delovni kolektivi Kranja razgibali v medsebojnem tekmovanju v svojih delovnih obvezah, katere so sprejeli in tudi izpolnili in s tem dali dokaz, da je delavstvo Kranja zvesto svoji Partiji in Titu.

Število sindikalnih podružnic v tem tekmovanju je bilo veliko. Naj navedemo samo nekatere najboljše:

„Obutev“ je izpolnila polletni plan do 16. V. t. l. Napovedala je tekmovanje tovarni čevljev, in sicer v tem, katera podružnica bo napravila več udarniških ur. Razen tega so si zadali obvezo, da bodo poživili kulturno-prosvetno delo v podružnici ter uredili „rdeči kotiček“, ustanovili orkester in priredili eno kulturno prireditev na vasi v svrhu čim tesnejše povezave delavstva mest in vasi. 40 članov podružnice „Obutev“ je sprejelo obvezo, da bodo napravili 200 prostovoljnih ur, do sedaj pa so napravili že čez 530 ur in poslali dva člana v gozdno brigado.

Tovarna „Iskra“ je v zadnjih časih pokazala prav lepe uspehe. Posebno skrb so posvetili ustanavljanju proizvodnih brigad, ki jih je do sedaj že 67. Posebno so se postavili člani dramske družine s kulturnimi prireditvami na deželi. Gostovali so v 4 krajih, in sicer v Senčurju, Vogljah, Kokri in Predvoru. Predvajali so tudi kino prestave „Na svoji zemlji“ JA, delavcem v Kokri; v dveh nedeljah je čez 800 delavcev naredilo na gradiliščih in v pomoč gozdnim brigadam čez 4.000 prostovoljnih ur. Ob tem se niso ustavili in bodo delo nadaljevali.

Tovarna „Standard“ je napovedala tekmovanje v čast II. kongresa ESS vsem usnjarskim podjetjem v Sloveniji. Obveze, ki so jih sprejeli, so uspešno spravili v življenje. Zaradi pomanjkanja delovne sile so med drugim sklenili, da bodo delali tri nedelje prostovoljno, da s tem dosežejo plan, v kolikor so zadnji čas zaostali. Udeležba je bila 100%. — tov. Fajfar Mara nadomešča že od 10. maja dalje bolno tovarišico ter dela sama na izžemalnem stroju; kljub temu, da je sama pri tem stroju, presega normo dnevno za 141 do 165% (po tehnični normi).

Poleg vseh tekmovalnih točk je tovarna „Standard“ vnesla v tekmovanje tudi trud za dobro preskrbo delavstva in v tem napovedala tekmovanje vsem delavskim uslužbenim restavracijam kranjskega okraja po sledečih točkah: 1. Katera delavsko-uslužbena restavracija bo imela najvišjo kalorično vrednost v hrani; 2. izboljšanje discipline restavracijskega osebja; 3. izboljšanje odnosov do abonentov; 4. zmanjšanje odpadkov; 5. znižanje režije in 6. udarniško delo.

tehnikumu pa so priredili predavanje o pomenu tehnike in o surovinskih bazah Slovenije.

Po vseh vaseh širom okraja je v teku največja propaganda za popularizacijo tehnike, ki nam bo pripomogla k čimprejšnji izgradnji socializma v novi Jugoslaviji.

strani pa je množica progresivnih ljudi, dežela Howarda Fasta, (čigar knjigo „Državljan Tom Paine“ smo pravkar dobili v slovenskem prevodu), dežela Ch. Chaplina, nemega filmskega umetnika, ki je za zmago pravice in resnice, za zmago človečnosti, mednarodnega sodelovanja in bratstva moral „spregovoriti“ z obtožbo zoper brezdušni kapitalizem, dežela ljudi, ki kakor Aleksandra v „Kobilicah“ — ne bodo stali ob strani in zapirali oči pred stvarnostjo, ampak se neustrašeno in nesebično borili za novi, boljši svet.

Hellmanovo delo, ki obravnava oba gornja ekstrema, z jarko lučjo kazoč na brezobzirnost, breznačelnost in okrutnost kapitalističnega reda, razkrinkava-joč zahrbtno, podle intrige in špekulacije — je nedvomno dragocen doprinos k pravilnemu razumevanju današnje družbene stvarnosti, ko se nasprotja med demokratičnimi in imperialističnimi silami vedno bolj zaostrujejo. Še večji poudarek pa dobi delo zato, ker se ne ustavi pri razkrinkavanju starega, ampak kaže tudi pot naprej, pot borbe proti izkoriščanju, pot ogromne večine

Ob zaključku tekmovanja je bilo ugotovljeno, da je delavska uslužbena restavracija „Standarda“ dobila prvo mesto po vseh točkah razen prve, v kateri jo je prekosila restavracija Kamnoloma Kokre.

Tudi tekstilni kolektivi so aktivno sodelovali v tem tekmovanju ter s svojimi obvezami in delom nič kaj ne zaostajajo za ostalimi. Izmed vseh je najboljša podružnica „Inteksa“, katera se je posebno izkazala pri pomoči za preobrazbo naše vasi kakor tudi pri prostovoljnem delu. Tudi podružnica I. B. I. je konkretno pristopila k tekmovanju: Dnevno pre-

sega plan za 5—9%, kvaliteto blaga pa so zvišali, ter uvedli 100% disciplino, z udarniškim delom pa pomagajo pri graditvi združenega doma na Primskovem.

V sindikalni podružnici Golnik, so se med drugim obvezali za 1000 prostovoljnih ur; naredili pa so jih do sedaj že čez 1.600.

Po vsem tem se vidi, da je v naših tovarnah visoko razvit duh tekmovanja in delovnega poleta; tega ne more ustaviti nobena sila, nobene klevete in laži. Naš delovni človek se zaveda, da s svojim delom ustvarja sebi in svojemu potomstvu lepše življenje.

Župnik iz Nakla ne bo barantal z našo mladino

Kam zapelje starše slepo verovanje v sladke besede „dušnega pastirja“, nam priča dogodek v Naklem.

Filipič Janez je župnik v Naklem. Vse kaže, da se bavi tudi z zaposlitvijo mladine. Umevno je, da staršem ne svetuje otroke zaposliti v industriji, pač pa priporoča samostansko življenje. Tako se je zgodilo, da je pretental starše 14-letnega mladince **Košnik Ivana**, da so ga poslali v samostan na Brezje. Župnik je obljubil vse mogoče in nemogoče, v resnici pa je Ivan doživel tole:

„Župnika iz Nakla se dobro spominjam. Ko sem zapustil šolo, me je večkrat vabil k sebi na stanovanje, kjer me je omamljal s sladko govorico. Seveda se takrat tega še nisem zavedal. Prišel me je uporabljati za razna dela. Pa to mu ni zadostovalo! Prišel me je izkoriščati. Opravljati sem moral vsa težaška dela poleg tega pa me je kuharica porabila tudi za manjša dela. Kaj kmalu so me imeli za njihovega hlapca, čeprav nisem izpolnil 14 let. Ko je šel nekoč župnik na Brezje, me je vzel s seboj. Pripovedoval mi je, da imajo na Brezjah v samostanu razne delavnice, kjer bi se lahko izučil rokodelstva, za katero sem že takrat imel nagnjenje. Kaj kmalu je župnik zadevo uredil z očetom. Napisal je pismo in starši so me odpeljali na Brezje k patrom. Težko mi je bilo, hudo, najraje bi se bil le tam na ves glas jokal, pa sem se moral privaditi novemu življenju. Zavedal pa sem se, da so me grdo ogoljufali. Opravljati sem vsa dela na vrtu, kuhinji, na polju, pri živini, skratka: postal sem hlapec „dušnih pastirjev“. Za vse delo, katero sem opravljal nisem dobil niti dinarja plače. Edino kar so mi dali, je bilo to, da sem hodil v osnovno šolo, ker je še nisem dovršil. In še to ni šlo v račun patrom. Godrnjali so: „Nismo te vzeli v samostan, da boš drgnil klopi v šoli. Delal nam boš ne pa lenaril!“

Sedem mesecev sem prenašal te krivice. Nisem imel človeka, ki bi mi nudil pomoč. Kadar so prišli starši, sem moral vselej pod pritiskom patrov hvaliti samostansko življenje. Vroč sem si želel, da bi prišla k meni moja sestra. Končno je prišla. Z njo sem se pogovoril; in razumela me je. Predlagala je, da naj grem v podjetje, kjer bi se lahko

izučil za elektromehaničarja. Vmes pa so posegli patri. Iskali so pomoč pri tajniku KLO Brezje, ki pa je dal prav meni. Ko sem zapustil samostan, sem bil srečen. Patrom pa moj odhod ni šel v račun. Obrnili so se do mojega očeta. Oče je zastopal stališče župnika in patrov. Bil je pač pod njihovim vplivom. Hotel me je poslati nazaj v samostan, nakar pa nisem pristal. Za vsako ceno sem se hotel vključiti v industrijo in postati graditelj socializma.

Končno se mi je želja izpolnila. Vključil sem se kot učenec v gospodarstvu v Lesno industrijsko podjetje „Jelčevica“ v Skofji Loki, kjer se učim za elektromehaničarja. V „Jelčevici“ je moje življenje vse drugače. Mladinska organizacija me je sprejela v svoje okrilje, uprava podjetja pa mi nudi vso preskrbo in hrano. Tu sem svoboden človek, mladinec, v samostanu pa sem bil samo hlapec, ker tako so želeli patri iz Brezje, tako je veleval oče, ki je nasedel župniku Filipiču Janezu iz Naklega. Prepričan sem, da bo končno tudi oče uvidel, da je le ta pot, ki sem jo ubral, prava, da bom le na ta način postal samostojen človek-strokovni delavec. Tedaj bo oče razumel, zakaj ni bilo zame obstanka v samostanu!“

To, kar nam je mladi Ivan povedal, nas sili, da župnika Filipiča upravičeno vprašamo: „Ali tako vera uči? Izkoriščati verska čustva je absurd. Župnik Filipič naj se zaveda, da v socialistični urejeni državi ne poznamo izkoriščanja človeka po človeku!“

Vsa mladina obsoja to početje „dušnega pastirja“ iz Nakla. Taki in slični ljudje, ne bodo učili in vzgajali našo mladino!

OBVESTILO

Obveščamo, da se vrši, dne 14. junija 1949 ob 8. uri v Zdravstvenem domu na okraju Kranj

obvezno cepljenje proti kozam

za zamudnike letnikov 1937, 1942 in 1948 ter vseh tistih, ki še niso bili cepljeni ali pa se jih cepljenje ni prijelo.

Pregled teh cepljenec se vrši dne 21. junija 1949 isto tam. — Cepljenje se smatra za strogo obvezno ter bo vsak kršitelj te uredbe kaznovan po zakonu o zatiranju nalezljivih boleznih.

Kulturni pregled

OB GOSTOVANJU SENTJAKOBČANOV

(L. Hellman — „Kobilice“)

Pretekli petek in soboto je gostovala v Kranju agilna in rutinirana igralska družina iz Mestnega doma v Ljubljani s Hellmanovo dramo „Kobilice“. Dejanje zajema iz podobne problematike kot „Globoko so korenine“ in se godi prav tam — na ameriškem jugu — in ponovno kaže, da so napredne sile v Ameriki močnejše kakor se zdi površnemu opazovalcu. Dve Ameriki sta: Amerika imperialističnih netilcev nove vojne, brezobzirnega in surovega izkoriščevanja, lova za brezdelnim uživanjem, teptanje najosnovnejših človeških moralnih vrednot, brezčutnih živalskih ljudi, ki gredo k svojemu cilju — da se izrazim s Cankarjem — tudi preko trupel, Amerika monopolističnega kapitalizma dolarskih mogotcev, Hearstovih laži-agencij, preganjanja in procesov proti naprednim ljudem, Amerika kolonialnega, nacionalnega in rasnega zatiranja. Na drugi

ameriškega ljudstva, pot bratstva in pomoči brez rasnih in drugih predsodkov, kar je simbolično in prepričljivo prikazano v obsevu Aleksandre, kot nosilke te borbenosti, s srčno služabnico na koncu drame.

Z izbiro komada so Sentjakobčani pokazali, da so svojemu ogromnemu registru igralskih kvalitet in umetniških podoživljanj priključili tudi borbo za novega človeka, da so v polni meri razumeli zahteve novega časa, kar za naše gledališče ne moremo vselej trditi. Zato tudi s tega mesta igralski kolektiv Mestnega doma prisrčno pozdravljamo in želimo, da bi to gostovanje bilo samo uvod v daljšo vrsto nastopov na kranjskem odru. Sedanji nastop je bil igralsko in idejno dogodek prvega reda tako za igralce kakor tudi za gledališko publiko našega mesta.

Ta uprizoritev je zopet pokazala na nekatere probleme Prešernovega gledališča, ki bi jih bilo treba ponovno podariti. Prvič — idejnost igralskih del bo brez dvoma morala zrasti, če bo hotelo naše gledališče obdržati svoje kul-

turno in socialno poslanstvo, da nas ne bo tudi čas prehitel, če so nas prehitela ostala gledališča in se bo lahko zgodilo, da bo centralno gledališče capljalo za podeželjem. (Kranjčev „Pot do zločina“ so uprizorili na Primskovem!) Da ni igralskega kadra in podobnih izgovorov je demantirala gornja uprizoritev, saj so se skrbnemu opazovalcu in poznavalcu naših igralcev kar same ponujale primerjave nekaterih likov, ki prav gotovo ne bi zaostajali za interpretacijo Sentjakobčanov. Če pa so tudi kaki drugi razlogi, je skrajni čas, da merodajni činitelji stvar uredijo in odprejo široko pot razvoju našega gledališča, tisto pot, ki jo mora ubrati. Mnenja smo, da bi v prihodnji sezoni moglo celo uprizorjati tudi po več del hkrati.

Drugo dejstvo, da je nekatere obiskovalce prepričala in pritegnila v prvi vrsti zares dobra igra, manj pa idejnost in vzgojni pomen drame, pa kaže, da bo treba temu problemu posvetiti več pozornosti. S predhodno analizo dela in pomena v časopisu istočasno z objavo, za kar naj poskrbi uprava, bo precej pomagano.

Ljudska tehnika

TEDEN TEHNIKE V FOTO-KINO AMATERSKEM DRUŠTVU V KRANJU

„Teden tehnike“, ki vrši od 5.—12. junija t. l. po vsej naši državi, je pomemben dogodek v razvoju naše tehnike, je nov korak k ustvaritvi boljšega življenja in zagotovilo, da bomo edino na ta način, ko bomo stremeli po izpolnjevanju tehnike, dosegli cilj, ki ga postavlja pred naš narod — socializem!

Mlado, pred nekaj meseci ustanovljeno Foto in kinoamatersko društvo v Kranju, bo s svojimi skupinami v Trzihu ta praznik dostojno praznovalo in pokazalo, da tudi fotoamaterji kljub mnogim velikim težavam napredujejo in strokovno ustvarjajo svoji domovini nove dokumente v borbi za plan. V povezavi z deželo bosta v tem tednu predvajani vsak dan dve kinopredstavi, s katerimi bodo podežel-skemu ljudstvu prikazani filmi o borbi našega delavca za dosego plana v produkciji, o procesu proizvodnje, o naših letoviščih itd. V vasi Predoslje pa bo ustanovilo novo fotografijo in tako vzgajalo nov kader, ki se bo tehnično izpopolnil in povečal vrste organizacije Ljudske tehnike. Kljub pomanjkanju negativnega materiala in kemikalij fotoamaterji niso malodušni in ustvarjajo reportaže. Pravkar bo zaključen tudi prvi fotoamaterski „A“ tečaj. Društvo je samo vzgajalo predavatelje in novi tečajniki bodo porok, da bo v sleherni vas prodrla tehnika fotografije in da bo enkrat videl naš delovni človek v fotografiji vso lepoto in bogastvo, ki jo ima naš narod.

AVTOMOTO DRUŠTVO ZA TEDEN TEHNIKE

V Tednu tehnike od 5.—12. junija ima avtomoto društvo Kranj širok delovni plan, kar dokazuje, da spada med najboljša avtomoto društva.

Že v predpripravah so člani društva z udarniškim delom urejevali delavnico, napravili delovne mize in sortirali skoro ves material. V Tednu tehnike pa bodo člani dokončno očistili orodje in vsa motorna vozila ter izvršili točen popis društvene imovine. Pri tem se bodo vršila strokovna predavanja s demonstriranjem posameznih delov in motorjev za člane in tečajnike. Poleg ustanovitve novega krožka na Trsteniku bo društvo priredilo množične sestanke na vseh sedežih grup in krožkov, posebej pa še predavanja za pionirje. Prav tako se bo kompletiralo motorno kolo, ki ga bo prejel krožek Predvor za vežbanje tečajnikov.

Kljub raznim težavam vrši tukajšnje avtomoto društvo važno nalogo — populariziranja motorizacije, posebno na vasi, za bodočnost naših narodov v državi visoko razvite mehanizacije, v državi socializma.

Pred tednom prometa

Delovni polet naših ljudskih množic daje trdno vero, da bomo izvedli petletni plan. Naloga, katere so postavljene pred nas, so velike, vendar pa ne tako, da jih ne bi mogli izvesti. Naši narodi nenehno stopnjujejo svojo delovno disciplino in sposobnost pri ustvarjanju velikih nalog. V tem se vidi njihova velika zavest, predanost oblasti in naši Partiji.

Izvedba našega plana je vsekakor tesno povezana s prometom, ki se je v primeri s prometom v bivši Jugoslaviji neprimerno povečal. Promet sam je važen člen našega gospodarstva, zato moramo skrbeti, da se bo razvijal brezhibno. V bodoče bo potrebno bolj paziti na vzdrževanje samih cest, katere so v nekaterih krajih v zelo kritičnem stanju, kar ovira reden in hiter promet. Poleg tega pa slabe ceste vplivajo na okvare motornih vozil, na katere je potrebno še posebno paziti. Naša ljudska oblast bo izvedla teden prometa, ki se bo pričel z 20. junijem. V tem tednu naj vse organizacije predvidijo prostovoljna dela na cestah. Potrebno bi bilo, da si že sedaj pripravijo načrte, kako bodo izvedli to

PRIPRAVE ZA III. OKRAJNI TELOVADNI ZLET V KRANJU (Nadaljnji program)

Dne 9. junija 1949 se bodo naši sindikalisti preizkusili v šahu, saj je ta lepa igra dovolj razgibana. Ta dan se bo tudi nadaljevalo II. kolo teniškega turnirja.

Dne 10. junija 1949 se bodo pokazali naši orodni telovadci s svojimi vajami v tekmovalstvu za prvenstvo Kranja za I., II. in III. razred. Obenem bo tudi zaključek III. kola v tenisu.

Dne 11. junija 1949 to je predvečer zletnega dne se bo vršila akademija na prostem, pri kateri bodo sodelovala telovadna društva iz Kranja, Škofje Loke, Trzica, Stražišča, Nakla in Senčurja.

Dne 12. junija 1949 to je v nedeljo pa bo manifestacijski obhod fizikulturikov skozi mesto Kranj. Popoldan se bo pa vršil nastop s prostimi vajami, raznimi pionirskimi igrami in atletskimi tečkami. Na zletu bodo nastopili članski, mladinski in pionirski oddelki.

Po tem zletu se bodo še vršili tekom leta manjši nastopi po vaseh, da bomo s tem poživeli fizikulturo pri vaški mladini.

FIZIKULTURNI NASTOP TRZIŠKE GIMNAZIJE

Par mesece se se vestno pripravljali trziški gimnazijci na fizikulturni nastop. Muhasto aprilsko vreme meseca maja je že parkrat preprečilo nastop. V soboto, dne 28. maja t. l. je pa vendar bilo sončno vreme. Ker je bilo že vse pripravljeno, smo se hitro uredili igrišče, postavili oder za godbo, z apnom označili značke, ter po mikrofonu z Mestnega doma obvestili občinstvo o popoldanskem nastopu.

Ob štirih so se zbrali pionirji in pionirke na gimnazijskem dvorišču. Nato se je razvila povorka z zastavami in sindikalno godbo na čelu. Točno ob napovedanem času se je pred številnim občinstvom pričel izvajati program.

Pozdravu zastavi je sledil nagovor tov. ravnateljice. Po nagovoru so nastopajoči izpraznili igrišče, nakar so prikoralaki v treh kolonah pionirji. Izvajali so zadovoljivo vaje s palicami. Opazilo pa se je, da manjka poedincem smisel za

Prizor iz moto-dirke v Kranju

FIZKULTURA IN ŠPORT

ritem. Za pionirji so nastopile pionirke, ki so skladno izvajale vaje s krogi. Sledila je talna telovadba, ki je bila poleg vaj s krogi najboljša točka sporeda. Mladi pionirji so pokazali precej spretnosti in poguma. Tej točki je sledila štafeta pionirk, nato pa je vrsta pionirjev izvajala razne skoke čez konja. Manjkala je pri skokih eleganca, zato pa je bilo videti več poguma.

Nastop je zaključila igra „Med dvema ognjema“. Občinstvo je mlade fizikultorne delavce nagradilo z aplavzom.

NAMIZNI TENIS

Te dni se je vršil namizni teniški turnir na Bledu, ki sta se ga udeležila najboljša jugoslovanska moštva: subotički Spartak, beogr. Rdeča zvezda, zagrebška Mladost in Zelezničar, ljubljanska Enotnost in kranjski Udarnik. Na tem turnirju so se posebno odlikovali mladinci iz Kranja, ki so si v svoji skupini priborili prvo mesto ter premagali oba favorita Spartaka in Mladost. V igri, mladinci-posamič pa je bil vrstni red: 1. Bajič, 2. Petrovič (Ud.), 3. Gramatičkov (Ud.), 4. Boža. V finalni igri je Bajič premagal Petroviča (Ud.) z 2 : 0. V skupnem plasmanu je: 1. Spartak 138 točk, 2. Mladost 63 točk, 3. Udarnik 36 točk, 4. Zelezničar 32 točk, 5. Enotnost 31 točk itd.

Šah

KRANJ JE PREMAGAL JESENICE Z 5 : 3

V nedeljo, 5. junija je bil na Jesenicah odigran šahovski dveboj za prvenstvo moštev republike Slovenije med moštvi vima Jesenic in Kranja. Dveboj je bil napet in zanimljiv ter borben. Rezultati so: prof. Muzlovič : Pogačnik ½ : ½, Misjak : prof. Kuster 0 : 1, Pristov : Martelanc 0 : 1, Štrumbelj : Sešek 0 : 1, Prybil : Fajon 1 : 0, ing. Sikošek : Berčič ½ : ½, Jan : Žužek 0 : 1, Langus : Engelman 1 : 0. Prvo imenovani so igralci Jesenic, drugi iz Kranja. Tako je Kranj v tem srečanju zmagal z 5 : 3.

LEP USPEH OKRAJNEGA ŠAHOVSKEGA TURNIRJA

Turnir za prvenstvo okraja Kranj je končan. Prvi je Pogačnik Jože z 10 točkami, 2—5 mesto si dele Fajon Bog., Gerjol (Šk. Loka), prof. Kuster in Martelanc, ki so vsi dosegli 8 točk in s tem drugo kategorijo, kar pomeni lep uspeh za kranjski šah. Sledje: 6. Oblak 5 točk, 7—8. Berčič in Žužek 4½ itd.

Objave

Okrajna zveza kmetijskih zadrug v Kranju, sklicuje za soboto, dne 11. junija 1949 ob 8. uri zjutraj v prostorih OZKZ Kranj III. redni občni zbor, ki se naj ga udeleže vsi delegati Kmetijskih in Kmetijsko-obdelovalnih zadrug okraja Kranj.

Upravni odbor OZKZ Kranj.

Uprava Kino-podjetja v Kranju opozarja vse ustanove, podjetja in množične organizacije, da od 10. t. m. dalje sprejema iz tehničnih razlogov v objavo samo dia-pozitive (reklame) itd. izdelane izključno samo od Invalidskega podjetja „Jugoreklam“.

Uprava kina Kranj—Stražišče.

Izvršilni odbor MLO Kranj, obvešča vse zainteresirane, da se bo prekop zemeljskih ostankov umrlih in pokopanih na starem pokopališču vršil s pokopom na novo pokopališče izključno do 31. novembra tekočega leta.

Opozarjamo vse svojce in zainteresirane, da naj pravočasno preskrbe prekop zemeljskih ostankov na novo pokopališče pri pogrebnem zavodu v Kranju.

IO MLO Kranj.

Obveščamo vse interesente, koristnike in odjemalce, da smo začeli s produkcijo ledu in ga lahko dobijo vsak dan od 7. do 13. ure. **Vino-Pivo — Kranj.**

Dne 6. junija t. l. sem izgubil v Stražišču pozlačeno nalivno pero. Najditelj dobi nagrado na Gozdnem gospodarstvu Stražišču pri Kranju.

Tedenska kronika

SPOMINSKI DNEVI

- 10. junija 1942 — je sovražnik vršil veliko ofenzivo na planino Kozaro.
- 17. junija 1945 — I. kongres AFŽ v Beogradu.
- 18. junija 1936 — je umrl Maksim Gorki, veliki ruski pisatelj in neutrudljivi borec za zmago komunizma.
- 22. junija 1941 — napad Nemčije na ZSSR — ustanovljeno glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet.
- 23. junija 1944 — Gorenjski odred porušil Karavanški predor med Jesenicami in Koroško.

DEŽURNA SLUŽBA

SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

- 12. junija 1949 — ima dr. Bežek Josip, telefon šte. 353.
- 19. junija 1949 — ima dr. Hribernik Ivan, tel. šte. 261.

DEŽURNA LEKARNA

- 12. junija 1949 — ima Mrh. Rauch Metod, Titov trg.
- 19. junija 1949 — ima Okrajna lekarna, Prešernova ulica.

DEŽURNA TRAFIKA

- 12. junija 1949 — ima Uršič Angela, Majstrov trg.
- 19. junija 1949 — ima Jakše Jožica, Prešernova ulica.

DEŽURNA PRODAJA KRUIHA

Vsako nedeljo od 7. do 11. ure ima „Pecivo“ poslov. 4, Majstrov trg.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

V nedeljo, dne 21. junija 1949 ob 16. uri: C. Goldoni „Ribiške zdrave“ — gostovanje v Zadrudnem domu v Kokrici.

KINO KRANJ

- Od 14. do 20. junija 1949 „Oliver Twist“, angleški film.
- Od 21. do 27. junija 1949 „Povest o pravem človeku“, sovjetski film.

KINO STRAŽIŠČE

- Od 10. do 13. junija 1949 „Konjiček grabčevček“ Risanka, sovjetski film.
- Od 17. do 20. junija 1949 „Križarka Varjag“, sovjetski umet. film.

KINO ŠKOFJA LOKA

- Od 10. do 12. junija 1949 „Boj za progo“, francoski umet. film.
- Od 17. do 19. junija 1949 — „Timur in njegova četa“, sovjetski umet. film.

KINO TRZIC

- Od 11. in 12. junija 1949 „Jeklena srca“, češki film.
- 15. in 16. junija 1949 „Oni spet vidijo“, sovjetski film.
- 18. in 19. junija 1949 „Zakon v senci“, nemški film.
- 22. in 23. junija 1949 „Možje brez kril“, češki film.

SEZNAM POROK V KRANJU dne 26. maja 1949

Avbelj Jožef, Orehek in Majer Terezija, Kranj; Jezeršek Stanislav, Kranj in Kokalj Pavla, Kranj; Glavan Alojz, Škofja Loka in Čibaj Franciška, Kranj; Resman Josip, Naklo in Eržen Gabrijela, Okroglo; Šumrada Anton, Kranj in Hribar Antonija, Kranj; Slavic Mirko, Kranj in Kosednar Jozefa, Kranj; Tratar Anton, Jesenice in Naglič Pavla, Prebačevo; Arbiter Anton, Laze in Rozman Ana, Kranj; Rugale Jožef, Kranj in Rejc Dragotina, Ljubljana; Kanalec Bogomir, Kranj in Razpet Marija, Kranj; Grohar Anton, Kranj in Mlakar Hema, Kranj; Mašovič Zaim, Kranj in Topič Anka, Kranj.

Ob tej priliki so darovali za socialni fond din 2930.—.

Mali oglasi

Prodaj ali zamenjam za živila novo volneno obleko, bel veterini jopič za manjšo osebo in rujave semiš-čevlje št. 40 in srebrno pozlačeno žepno uro. Kršvec, Ljubljana Tabor 6/II.

Prodaj moško kolo — dobro ohranjeno. Poizvedbe od 8. do 11. ure dopoldne na Glasbeni šoli, Trubarjev trg v Kranju.

Preključem izgubljen knjižico od kolesa št. 192513, glasečo se na ime Hunjet Dora, Cesta na Rupo 24.